

PATVIRTINTA

Audito ir apskaitos tarnybos
direktorius 2015 m. gegužės 28 d.
įsakymas Nr. VAS–22

19-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „ATIDĖJINIAI, NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI IR TURTAS BEI POATASKAITINIAI ĮVYKIAI“

(TAR 2015-06-01, i. k. [2015-08541](#))

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų, neapibrėžtojo turto ir poataskaitinių įvykių pripažinimo, vertinimo ir apskaitos tvarką.

2. Standartas taikomas:

2.1. visiems atidėjiniams, neapibrėžtiesiems įsipareigojimams, neapibrėžtajam turtui, išskyrus:

2.1.1. atsiradusius iš finansinių priemonių;

2.1.2. atsiradusius iš vykdomų nenuostolingų sutarčių;

2.1.3. draudimo įmonėse atsiradusius dėl draudimo ir perdraudimo sutarčių;

2.1.4. kituose verslo apskaitos standartuose nagrinėjamus konkrečius atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų ar neapibrėžtojo turto atvejus, pavyzdžiui:

2.1.4.1. atidėjinius įsigytosios įmonės veiklai nutraukti ar sumažinti, nes jie pripažįstami pagal 14-ąjį verslo apskaitos standartą „Verslo jungimai“;

2.1.4.2. atidėjinius mokesčiams (atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimai), nes jie pripažįstami pagal 24-ąjį verslo apskaitos standartą „Pelno mokestis“;

2.1.4.3. atidėjinius darbuotojo ilgalaikiam atlygiui mokėti pagal atskirus darbdavio ir darbuotojo susitarimus, kolektyvines sutartis ar panašius, nes jie pripažįstami pagal 31-ąjį verslo apskaitos standartą „Atlygis darbuotojui“.

2.2. poataskaitiniams įvykiams.

3. Atskirais atvejais sąvoka „atidėjiny“ yra vartojama kita prasme negu nustatyta šiame standarte. Todėl yra vartojama sąvoka „specialieji atidėjiniai“, kuriuos formuoja finansų įstaiga atsižvelgdama į kiekvieno sandorio dėl finansinių paslaugų teikimo rizikingumą, kliento finansinę ir ekonominę būklę, prievolių pagal minėtus sandorius vykdymą, turimas užtikrinimo priemonės šioms prievolėms įvykdyti ir kitas aplinkybes. Kredito unijos suformuoti specialieji atidėjiniai finansinėse ataskaitose parodomi pagal 43-ąjį verslo apskaitos standartą „Kredito unijų apskaita ir finansinės ataskaitos“.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

4. Šiame standarte vartojamos sąvokos:

4.1. **Atidėjiny** – įsipareigojimas, kurio galutinės įvykdymo sumos arba įvykdymo laiko negalima tiksliai nustatyti, tačiau galima patikimai įvertinti.

4.2. **Įmonės neapibrėžtasis įsipareigojimas** – dėl buvusiųjų įvykių galintis atsirasti įsipareigojimas, kurio buvimą ar nebuvimą patvirtina vienas ar daugiau įmonės nevisiškai kontroliuojamų neapibrėžtųjų būsimųjų įvykių, arba dėl buvusiųjų įvykių atsiradęs įsipareigojimas, kuris apskaitoje nepripažįstamas, nes nėra tikimybės, kad jį reikės padengti turtu, arba jo suma negali būti patikimai nustatyta.

4.3. **Įmonės neapibrėžtasis turtas** – dėl buvusiųjų įvykių galintis atsirasti turtas, kurio buvimas bus patvirtintas tik tai įvykus vienam ar daugiau įmonės nevisiškai kontroliuojamų neapibrėžtųjų būsimųjų įvykių arba jiems neįvykus.

4.4. **Įsipareigojimas** – dėl ūkinių įvykių ar atliktų ūkinių operacijų atsirandanti prievolė, kurią privaloma ar ateityje bus privaloma atlikti atsiskaitant turtu ir kurios dydį galima objektyviai nustatyti.

4.5. **Patikimas įvertinimas** – įvertinimas, pagrįstas išsamia ir objektyvia informacija.

4.6. **Poataskaitinis įvykis** – įvykis per laikotarpį nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos iki finansinių ataskaitų sudarymo datos.

5. Kitos šiame standarte vartojamos sąvokos turi tą pačią reikšmę, kaip Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės ir Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymuose ir kituose verslo apskaitos standartuose.

III. ATIDĖJINIAI

6. Atidėjiniai pripažįstami, jeigu jie atitinka visus tris bendruosius pripažinimo požymius:

6.1. Įmonė turi teisinį įpareigojimą arba neatšaukiamą pasižadėjimą, kurį lėmė praeities įvykiai.

6.2. Tikėtina, kad teisiniam įpareigojimui ar neatšaukiamam pasižadėjimui įvykdyti reikės naudoti turimą turtą.

6.3. Įsipareigojimų suma gali būti patikimai įvertinama.

7. Atidėjiniai pripažįstami, jei juos lėmė praeities įvykiai ir paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną jie egzistuoja (6.1 punktą). Praeities įvykiai, patvirtinantys teisinį įpareigojimą, gali būti sudarytos sutartys, teismo priimti sprendimai, išleisti įstatymai. Neatšaukiamą pasižadėjimą patvirtinantys praeities įvykiai gali būti ankstesnės įmonės veiklos pavyzdžiai, parodantys, kad ji vykdo duotus pažadus, arba viešai paskelbti įmonės įsipareigojimai, kuriais kiti rinkos dalyviai pasitiki. Atidėjinais pripažįstami įsipareigojimai gali būti mokėtinos baudos arba padarytos žalos aplinkai kompensavimo išlaidos, kurios bus patiriamos nepaisant būsimų įmonės veiksmų (pavyzdžiui, įmonė pripažįsta atidėjinio sumą dėl naftos gavybos įmonės arba atominės jėgainės uždarymo išlaidų). Kad galėtų sėkmingai veikti ateityje, įmonė gali sudaryti atidėjinius būsimosioms išlaidoms, kurias gali tekti patirti dėl teisinių reikalavimų. Kai įmonė savo veiksmais gali išvengti būsimųjų išlaidų ateityje, pavyzdžiui, pakeisti veiklos metodus, ji neturi įsipareigojimo dėl būsimųjų išlaidų ir jokio atidėjinio nepripažįsta. Sprendimai pirkti turtą ar daryti kitokias išlaidas ateityje yra įvykiai, susiję su būsimaisiais įsipareigojimais, todėl jie atidėjinais nepripažįstami. Įsipareigojimai

pripažįstami atidėjimais tik tada, kai būsimosios išlaidos yra neišvengiamos ir nepriklauso nuo įmonės veiklos ateityje.

8. Pagal atidėjinių pripažinimo požymį, nurodytą 6.2 punkte, turi būti tikėtina, kad teisinį įpareigojimą ar neatšaukiamą pasižadėjimą reikės padengti turtu. Jei mažai tikėtina, kad turtą reikės naudoti šiam tikslui, pripažįstami ne atidėjiniai, o neapibrėžtieji įsipareigojimai, kurie balanse nerodomi.

9. Pagal atidėjinių pripažinimo požymį, nurodytą 6.3 punkte, įmonė turi turėti pakankamai įrodymų, kad atidėjinių sumą būtų galima patikimai įvertinti. Jei atidėjinių sumos patikimai įvertinti negalima, atidėjiniai nepripažįstami. Tokie įsipareigojimai laikomi neapibrėžtais ir balanse nerodomi.

10. Atidėjinių suma turi parodyti, kokio dydžio patikimai įvertintos išlaidos turėtų padengti teisinį įpareigojimą ar neatšaukiamą pasižadėjimą paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną. Atidėjiniai vertinami geriausio įverčio būdu.

11. Geriausio įverčio būdu vertinamų atidėjinių sumos dydis nustatomas remiantis panašios veiklos patirtimi, ekspertų išvadomis, poataskaitiniais įvykiais ir pan. Atsižvelgdama į surinktą informaciją, įmonė turi įvertinti, kiek kainuotų padengti esamus atidėjinių įsipareigojimus paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną, ir nustatyti tikėtiną dabartinę jų vertę. Vertinant atidėjinių sumą, būtina vadovautis atsargumo principu ir atsižvelgti į rizikos veiksnius bei netikrumus. Atidėjinių negalima sudaryti didesnių negu būtina.

12. Jei atidėjinių sumai reikšmingą įtaką daro pinigų vertės pokyčiai, atidėjiniai turi būti diskontuojami iki dabartinės jų vertės. Diskonto norma turėtų parodyti pinigų laiko vertės ir įsipareigojimo dabartinę vertę. Nediskontuotos ir diskontuotos sumų skirtumas pripažįstamas pardavimo ar bendrosiomis ir administracinėmis sąnaudomis.

13. Nustatant atidėjinių sumą, būtina atsižvelgti ir į galimus įvykius po paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos, jei įmonė turi objektyvių įrodymų, kad tokių įvykių gali būti (pavyzdžiui, galima tikėtis, kad būsimosios išlaidos gali sumažėti arba padidėti dėl taikomų naujų technologijų ar išleidžiamų naujų teisės aktų).

14. Kiekvieną paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną atidėjiniai turi būti peržiūrimi ir jų vertė koreguojama atsižvelgiant į naujus įvykius ir aplinkybes. Jei apskaičiuota nauja atidėjinių suma yra didesnė negu užregistruota įmonės apskaitoje, skirtumas pripažįstamas atidėjinių sąnaudomis, didinama balanso straipsnio *Atidėjiniai* suma ir pardavimo ar bendrosios ir administracinės sąnaudos pelno (nuostolių) ataskaitoje. Jeigu buvo pripažintos atidėjinių sąnaudos ir paaiškėja, kad įsipareigojimų padengti turtu nereikės, atidėjiniai turi būti panaikunami, sumažinama balanso straipsnio *Atidėjiniai* suma ir pardavimo ar bendrosios ir administracinės sąnaudos pelno (nuostolių) ataskaitoje.

15. Kiekvienas atidėjinytis turi būti naudojamas tik tiems tikslams, kuriems jis buvo sudarytas.

16. Atidėjimais gali būti pripažįstami įsipareigojimai, jei jie atitinka visus šio standarto 6 punkte nurodytus bendruosius atidėjinių pripažinimo požymius, pavyzdžiui:

- 16.1. sumokėti tikėtinas baudas;
- 16.2. vykdyti suteiktas garantijas;
- 16.3. kompensuoti žalą gamtai;

- 16.4. sutvarkyti aplinką nutraukus gamybą;
  - 16.5. kompensuoti galiojančių sutarčių nuostolius.
  - 16.6. kompensuoti restruktūrizavimo sąnaudas, jei yra pakankamai įrodymų, kad restruktūrizacija bus vykdoma.
17. Atidėjiniai įmonei restruktūrizuoti gali būti pripažįstami, jei jie atitinka šio standarto 6 punkte nurodytus bendruosius atidėjinių pripažinimo požymius ir šio punkto reikalavimus:
- 17.1. Sudarytas ir teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintas detalus restruktūrizavimo planas, kuriame nurodyta restruktūrizuojama įmonė arba jos dalis, veiklos vykdymo vietos, personalo funkcijos, apytikslis išeitines pašalpas gausiančių darbuotojų skaičius, numatomos patirti išlaidos ir plano įvykdymo data.
  - 17.2. Suinteresuotos šalys įtikinamos, kad restruktūrizavimo planas bus vykdomas (pavyzdžiui, restruktūrizavimo planas pradėtas įgyvendinti, viešai paskelbtas detalus restruktūrizavimo planas ir įsipareigojimas jį vykdyti, sudarytos sutartys dėl veiklos perdavimo ar restruktūrizavimo plano vykdymo).
  - 17.3. Suinteresuotoms šalims pranešta, kad įmonė įsipareigoja restruktūrizavimo planą pradėti vykdyti kuo greičiau ir baigti laiku. Jei restruktūrizavimo trukmė numatyta labai ilga, įsipareigojimas jį vykdyti neturėtų būti pripažįstamas esamu ir atidėjinių neturėtų būti sudaroma.
18. Restruktūrizavimo atidėjiniai sudaromi atsižvelgiant tik į tiesiogines išlaidas, patiriamas atliekant restruktūrizavimą ir nesusijusias su tebevykdoma įmonės veikla. Restruktūrizavimo atidėjiniams nepriskiriamos nuolatinio personalo perkvalifikavimo arba perskirstymo, rinkodaros ir investicijų į naujas sistemas ir paskirstymo tinklus išlaidos.
19. Šiame standarte įmonės restruktūrizavimas suprantamas kaip įmonės suplanuota, kontroliuojama programa, kurioje numatyti reikšmingi įmonės veiklos pakeitimai taikant technines, ekonomines ir organizacines priemones. Įmonės restruktūrizavimu laikoma, pavyzdžiui, ekonominės veiklos rūšies pakeitimas, gamybos modernizavimas, darbo organizavimo tobulinimas, įmonės verslo apimties keitimas, kai įsigyjama ar parduodama verslo dalis, parduodamas įmonės turtas ar jo dalis, priimamas ar perduodamas kitų jungiamų ar skaidomų įmonių turtas.
20. Jei įmonė savo veiksmais ateityje gali išvengti išlaidų galimiems įsipareigojimams padengti, tokie įsipareigojimai atidėjiniams nepripažįstami.
21. Atidėjiniai negali būti naudojami turto vertei koreguoti.
22. Atidėjiniai būsimoms turto nuvertėjimo sąnaudoms nepripažįstami, nes jie neatitinka įsipareigojimo apibrėžimo ir neturi visų šio standarto 6 punkte nurodytų bendrųjų atidėjinių pripažinimo požymių.

IV. NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI

23. Įsipareigojimai, kurie neatitinka įsipareigojimų ir bendrųjų atidėjinių pripažinimo požymių, vadinami neapibrėžtaisiais. Tai būsimieji įsipareigojimai, kurių gali atsirasti dėl praeities įvykių ir kuriuos gali patvirtinti arba paneigti nevisiškai įmonės kontroliuojami neapibrėžti būsimieji įvykiai arba dėl praeities įvykių atsiradę esami įsipareigojimai. Balanse jie nerodomi, nes tokių įsipareigojimų suma negali būti patikimai nustatoma arba nėra tikėtina, kad juos reikės vykdyti.

24. Neapibrėžtieji įsipareigojimai nei pelno (nuostolių) ataskaitoje, nei balanse nerodomi.

25. Jei įmonės sudaromuose sandoriuose numatyta, kad už dalį įsipareigojimų bus atsakingos kitos įmonės, ta įsipareigojimų dalis įmonės apskaitoje nepripažįstama. Įsipareigojimų dalis, dėl kurios atsakomybę prisiima pati įmonė, pripažįstama atidėjiniais.

26. Neapibrėžtieji įsipareigojimai turi būti nuolat peržiūrimi. Jei tikimybė, kad neapibrėžtasis įsipareigojimas turės būti padengiamas turtu, tampa didesnė už tikimybę, kad šito pavyks išvengti, ir atsiskaitymo sumą galima patikimai įvertinti, įsipareigojimas turi būti parodomas balanse.

V. NEAPIBRĖŽTASIS TURTAS

27. Neapibrėžtasis turtas paprastai yra toks turtas, kuris dėl įmonės nekontroliuojamų įvykių gali priklausyti įmonei ir teikti jai ekonominės naudos (pavyzdžiui, vyksta teismo procesas dėl turto, kuris gali atitekti įmonei).

28. Neapibrėžtasis turtas balanse nerodomas, kol neaišku, ar jis duos įmonei ekonominės naudos.

29. Kai įsitikinama, kad neapibrėžtasis turtas tikrai duos ekonominės naudos, šis turtas ir su juo susijusios pajamos bei sąnaudos turi būti parodomos to laikotarpio balanse ir pelno (nuostolių) ataskaitoje.

VI. POATASKAITINIAI ĮVYKIAI

30. Atsižvelgiant į svarbius poataskaitinius įvykius, finansinės ataskaitos gali būti koreguojamos. Finansinės ataskaitos turi būti koreguojamos, jei poataskaitiniai įvykiai daro tiesioginę įtaką dar nepatvirtintų finansinių ataskaitų duomenims.

31. Poataskaitinių įvykių, dėl kurių turėtų būti koreguojamos finansinės ataskaitos, pavyzdžiai:

31.1. Teismo sprendime nurodyta, kad balanse neparodytą įsipareigojimą įmonė turėjo pripažinti iki paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos.

31.2. Gauta papildoma informacija, kad balanse parodyta turto vertė paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną turėjo būti įvertinta kitaip.

31.3. Po paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos nustatyta, kad sudarant finansines ataskaitas buvo padaryta klaidų.

31.4. Numatoma arba paaiškėja, kad po paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos įmonė negalės taikyti veiklos tęstinumo principo.

31.5. Paaiškėja, kad po paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos ilgiau negu 12 mėnesių pratęstos trumpalaikės paskolų ar kitos finansavimo sutartys, pagal kurias atidedamas įsipareigojimų įvykdymo ar skolų grąžinimo terminas.

32. Kai poataskaitiniai įvykiai neturi įtakos įmonės paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos finansinei būklei ar veiklos rezultatams, finansinės ataskaitos nekoreguojamos. Tokių įvykių pavyzdys – balanse parodytų investicijų, kurios į apskaitą įtrauktos tikrąja verte, tikrosios vertės pokyčiai po paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

33. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2016 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.
